

дуальних реабілітаційних програм роботи з неповнолітніми правопорушниками. Зрештою, створення надійної та ефективної системи реабілітаційної роботи з неповнолітніми порушниками дасть можливість вирішити чимало суспільних проблем і, насамперед, забезпечить зниження дитячої злочинності у майбутньому та зміцнення правопорядку в цілому в державі.

Автухов К.А.,

кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та КВП НУ
«Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого»

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИКОНАННЯ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Безперечним є той факт, що злочинність неповнолітніх є своєрідним відображенням показників загальної злочинності та рівня моральності суспільства. Не зважаючи на зниження її загального рівня впродовж останніх років, залишається гострою проблемою, яка не може не турбувати суспільство та державу. За останні п'ять років засуджено 102 778 неповнолітніх, крім того, до 23 616 застосовано примусові заходи виховного характеру, 2 626 направлені до училища чи школи соціальної реабілітації, тобто 126 394 дітей постали перед судом за вчинення суспільно небезпечних діянь. У підсумку щороку майже, до 5 тисяч дітей, які вступили в конфлікт із законом, застосовувалися примусові заходи виховного характеру, більше 20 тисяч неповнолітніх засуджено до різних видів кримінальних покарань.

Процес виконання-відбування покарання виступає одним з основних засобів боротьби зі злочинністю неповнолітніх, і в рамках цієї діяльності особливо важливу роль відіграє залучення громадськості. У практиці діяльності виховних колоній поки що нерідкі випадки, коли відносно конкретного засудженого мета покарання не може бути досягнута. Тоді потрібне продовження виховних і профілактичних заходів після звільнення від покарання. У цих цілях законодавець передбачає спеціальні заходи по закріпленню результатів виправної дії.

Вони включають: надання допомоги звільненим в трудовому і побутовому пристрої, здійснення суспільного спостереження за ними на виробництві і в побуті, виховання їх в трудових колективах. І саме у цій роботі проявляється важлива роль громадськості. Комплекс всіх цих заходів повинен забезпечити досягнення цілей покарання.

Виправлення засуджених, як відомо, - складний і багатогранний процес. Складність його полягає в тому, що в ньому здійснюється світоглядна і етична переорієнтація поглядів і переконань злочинців, їм прищеплюються навички соціально схвалюваної поведінки.

Високий ступінь соціально-етичної занедбаності більшості засуджених в колонії створює чималі труднощі в їх виправленні. В результаті, на сьогодні значна частина неповнолітніх, тих, що відбули позбавлення волі, знов вчиняє злочини. Це означає, що відносно даних осіб виправна дія, спеціально-профілактичного характеру і виховні заходи здійснювалися в пенітенціарний та постпенітенціарний період недостатньо ефективно.

Все це зумовлює необхідність участі громадськості в даному процесі. Особливо це пов'язано з компенсацією негативно-го впливу на процес виправлення осіб, позбавлених свободи, їх ізоляція від суспільства.

Методологічні положення, підтверджуючі необхідність такого зв'язку, висловив свого часу А.С. Макаренко. Він відзначав, що для виховання правопорушників недостатньо зусиль одного лише колективу колоній, необхідний ще постійний зв'язок з суспільством. "Тільки через великий колектив, інтереси якого витікають не з простого спілкування, а з глибшого соціального синтезу, можливий перехід до широкого політичного виховання, коли під колективом мається на увазі ціле суспільство¹⁰".

Ще А.С. Макаренко показав шляхи встановлення постійних зв'язків між колонією і навколишнім світом. "Цей зв'язок, - відзначає він, - можна представити у вигляді двох шляхів: зв'язок з політичними організаціями і діловий (комерційно-

¹⁰ Макаренко А.С. Соч.: В 7 т. М., 1958. Т. 5. С. 165.

виробничий) зв'язок з виробничими, споживними і розподільними організаціями¹¹».

Таким чином, А.С. Макаренко виходив з необхідності встановлення постійних контактів і тісних зв'язків колоній з політичними і іншими недержавними організаціями, тобто з громадськістю. У цьому бачив він перш за все спосіб рішення головної задачі, що стоїть перед вихователями виховних колоній, - відновлення нормального відношення між особою і суспільством, саме громадськість повинна виступати як своєрідна сполучна ланка між колонією і суспільством в цілому. Отже не зважаючи на те, що з часів коли видатний педагог А.С. Макаренко прийшло вже багато часу його основні ідеї аж ніяк не втратили актуальність.

Самоварова Т.А.,

начальник ФКУ Новоскольской воспитательной колонии
подполковник внутренней службы

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ А.С. МАКАРЕНКА. СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ В ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЦЕССА РЕСОЦИАЛИЗАЦИИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ПРАВОНАРУШИТЕЛЕЙ

Антон Семёнович Макаренко – один из великих отечественных педагогов. Он творчески переосмыслил классическое педагогическое наследие, принял активное участие в педагогических поисках первой половины двадцатого века. Спектр научных интересов А.С. Макаренко достаточно обширен. Он оставил осязаемый след в методологии педагогики, теории и организации воспитания.

Наследие А. С. Макаренко – уникальный в истории педагогики результат успешной практической педагогической работы и теоретической деятельности. Он вплотную подошел к воспитанию и развитию целостной человеческой личности.

Поиск новых форм педагогической практики в 20-30-х гг. объяснялся переходом общества в новое, качественно иное